

Invloed van opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hoger onderwijs op de intentie van scholieren en mbo-4 studenten om leraar te worden.

VERDIEPEND VERVOLGONDERZOEK OP HET MOTIEVEN- EN VIGNETTENONDERZOEK UIT JUNI 2017

Mirjam Bahlmann
Boris Eustatia
Dorothy Pillen-Warmerdam

November, 2017

In opdracht van het Ministerie van OCW heeft Qompas in juni 2017 een motieven- en vignettenonderzoek uitgevoerd onder havisten, vwo'ers en mbo-4 studenten. Uit dit onderzoek bleek dat scholieren (havo/vwo) vaker overwegen om voor het beroep van leraar te kiezen wanneer zij een collegegeldvergoeding krijgen, er geen terugbetalingsvoorwaarden zijn, het startsalaris €2.500 bedraagt en het startsalaris in tien jaar verdubbelt. Mbo-4 studenten overwegen vaker om leraar te worden wanneer het collegegeld vergoed wordt, er een maandelijkse toelage van €250 euro aangeboden wordt, deze bedragen niet terugbetaald hoeven te worden en wanneer het startsalaris €2.500 euro bedraagt en het salaris toeneemt met een factor 2.0 in tien jaar.

Aanvullend op dit onderzoek heeft het Ministerie van OCW een aantal extra vragen geformuleerd. Deze vragen kunnen beantwoord worden door de eerder verzamelde gegevens te gebruiken. In dit onderzoek ligt de nadruk op de invloed van het opleidingsniveau van de ouders, de sociaaleconomische status en de doorstroomintentie naar het hbo op de intentie om leraar te worden in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs of mbo. Daarnaast is gekeken of het opleidingsniveau van de ouders en de sociaaleconomische status invloed heeft op de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hoger onderwijs.

Het opleidingsniveau van de ouders heeft geen invloed op de intentie van scholieren en mbo-4 studenten om leraar te worden. De sociaaleconomische status heeft wel invloed op de intentie van mbo-4 studenten om leraar te worden: Mbo-4 studenten met een statusscore in het eerste (laagste) kwartiel hebben een hogere intentie om leraar te worden. Bij scholieren zien we de trend dat een lagere statusscore leidt tot een hogere overwegingsintentie, dit verschil is echter niet significant. Wanneer mbo-4 studenten van plan zijn om door te stromen naar het hoger onderwijs (hbo) overwegen zij vier keer zo vaak om voor een lerarenopleiding te kiezen.

Mbo-4 studenten met laag opgeleide ouders zijn gevoeliger voor een financiële tegemoetkoming dan mbo-4 studenten met gemiddeld of hoogopgeleide ouders. Wanneer het collegegeld vergoed wordt, er een maandelijkse tegemoetkoming is van €250 euro, er geen terugbetalingsvoorwaarden zijn, het startsalaris €2.500 bedraagt en het salaris groeit met een factor 2.0 in tien jaar tijd, overwegen zij vaker om voor het beroep van leraar te kiezen. Scholieren en studenten met een lagere sociaaleconomische statusscore zijn ook gevoeliger voor een financiële tegemoetkoming en zouden onder

invloed van eerder genoemde voorwaarden vaker kiezen voor een lerarenopleiding dan respondenten met een hogere statusscore. Mbo-4 studenten die van plan zijn om door te stromen naar het hoger onderwijs, zijn ook gevoeliger voor een financiële tegemoetkoming dan mbo-4 studenten die niet van plan zijn om door te studeren.

Respondenten vinden de mogelijkheid om je naast het lerarenberoep te ontwikkelen als coach, schoolleider of bestuurder de meest interessante carrièremogelijkheid. Het imago van het lerarenberoep kan verbeterd worden door de klassen te verkleinen. Vwo'ers denken dat meer carrièreperspectief bijdraagt aan een beter imago. Ook doorgroeimogelijkheden in het salaris vinden zij belangrijk.

De intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hoger onderwijs, hangt samen met het opleidingsniveau van de ouders. Hoe hoger het opleidingsniveau van de ouder(s) is, des te vaker overwegen zij om een hbo-opleiding te gaan doen. De sociaaleconomische status speelt geen rol in de intentie om een hbo-opleiding te gaan doen. De intentie hangt vooral samen met de fase waarin mbo-4 studenten zich bevinden. Laatstejaars overwegen minder vaak om na het mbo nog een hbo-opleiding te gaan doen.

Dit eindrapport is op 29 november 2017 als bijlage bij de Kamerbrief Lerarentekort aangeboden aan de Tweede Kamer: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/documenten/kamerstukken/2017/11/28/kamerbrief-over-lerarentekort>